

Школска 2025/2026. година Републичко такмичење ученика
средњих школа Књижевна олимпијада II разред

Шифра: _____

1. Одреди врсту стиха, строфе и риме.

„Гледо сам вам метаније
Кад варате бога жива;
Гледо сам вас где се пије,
Где се једе и ужива.”

Врста стиха: _____.

Врста строфе: _____.

Врста риме: _____.

2. Прочитај одломак обраћајући посебну пажњу на подвучени део, а затим допуни исказ.

„Једаред сам видео на улици откинуто сјајно дугме од полицијске униформе, загледах се у његов чаробни сјај и таман хтедох проћи, пун неких слатких мисли, док ми одједном задрхта сама рука па право капи; глава се сама приклони земљи а уста ми се развукоше на пријатан осмех, којим обично сви ми старијег поздрављамо.

- Баш ми крв у жилама племенита, и ништа друго! помислих у том тренутку и с презрењем погледах на једног простака што баш у тај мах прође и у непажњи нагази оно дугме.

- Простак! - изговорим јетко и пљунем па мирно продужим даље шетати, утешен мишљу да су такви простаци у врло малом броју, а необично ми беше пријатно што је мени бог дао fino срце и племениту, витешку крв наших старих.”

Пишчев однос према поступању „лојалног грађанина” обележен је

_____ (назив стилске фигуре мисли).

3. Подвучи наслове два дела у којима постоје елементи сатире.

Мосџ на Жейи, Данџа, Повареша, Госџођа минисџарка, Вешар, Плач Србији

4. На линије поред наслова напиши називе одговарајуће књижевне врсте.

а) *Кад су цвећале џикве* _____

б) *Santa Maria della salute* _____

в) *Живоџ и џрикљученија* _____

г) *Горски вијенац* _____

5. Подвучи улеза у сваком низу, водећи рачуна о типолошким (жанровским) карактеристикама дела.

а) *Еџ о Гилџамешу, Осман, Евџеније Оњеџин*

б) *Анџиџона, Тврдица, Госџођа минисџарка*

в) *Канџонијер, Восџани Србије, Ђулићи увеоџи*

6. На основу описа одреди о којем је делу реч, па на линији напиши пуно име аутора и назив дела.

У овој приповеци значајно место заузима мотив коцкања, а једна од централних личности јесте отац породице који доводи своје најближе на ивицу егзистенције. Мајчинској фигури такође је придат велик значај, будући да она охрабрује супруга и пружа наду да је могуће да породица поново стане на ноге.

Наслов дела: _____.

Име и презиме аутора: _____.

7. Коју стилску фигуру запажаш у подвученом делу текста? Заокружи слово испред тачног одговора.

„Ето, ја тако волим чича-Ђорђа и тужим за њим, ја видим, ја поимам, ја осећам сву његову несрећу, и сам сам несрећан и безутешан. Али ја видим њу поред њега, и све добива други изглед. Она је уз њега оно што Васкрс уз Велики петак: она је, по моме схватању, имала задатак да га, поред све његове несреће, ипак усрећи. Она ће га усрећити!”

а) иронија б) метафора в) ономотопеја г) градација д) персонификација

8. Међу следећим исказима **два** се односе и на приповетку *Вешар* Лазе Лазаревића и на приповетку *Повареша* Сима Матавуља. Заокружи слово испред таквих тврдњи.

- а) Изразито је развијена психолошка мотивација.
- б) На почетку приповетке главни јунак се враћа кући са школовања у иностранству.
- в) Мајка има значајан утицај на одлуке главнога јунака.
- г) Мотив просидбе заузима важно место у радњи.

9. Допуни исказ.

Феномен који подразумева уметничке поступке који се заснивају на спајању супротстављених и наизглед неспојивих особина разнородних чинилаца, и којим се ствара ефекат чудног, настраног или наказног назива се _____.

10. Прочитај следећи опис па одреди о којем је јунаку реч.

Контемплативна (мисаона) природа овога јунака пева, склоност ка дубоком промишљању и жеља да буде добар вођа, спутавају га у брзом доношењу одлука, због чега његово поступање изазива негодовање доглавника. Јунак се због свога положаја осећа издвојеним и препуштеним самоме себи.

11. Поред имена сваке јунакиње напиши редни број књижевног дела из којег потиче. Број који је испред наслова једног дела треба уписати два пута, а један је сувишан.

Земка ___

Живка ___

Катинка ___

Катица ___

Марица ___

1. Пуш Алије Ђерзелеза

2. Повареша

3. Тврдица

4. Госпођа министарка

5. Вешар

12. Заокружи слово испред назива облика казивања који запажаш у наредном одломку.

„И био је одиста гавалер међу јурицима. Лепог узраста и лица, понашање без сваке замерке. Где се пијанчи и бекрилик тера, ту га нико није могао видети. Није био ни карташ, нешто мало „виста“ и „тарока“, то је све, наравно у отменијем друштву. Свуд је био примљен, свуд су га волели, и професори, и грађани, и официри, и даме. У ношњи је био прави *dandy*, у понашању *gentleman*. Добар, искрен друг, пун пожртвовања за свог пријатеља.”

- а) ентеријер б) портрет в) нарација г) монолог д) екстеријер

13. Пажљиво прочитај наредне исказе који се односе на приповетку *Глава шећера*, па одреди да ли су тачни или нетачни тако што ћеш заокружити одговарајуће слово.

а) У приповеци нема елемената фантастике. **Т Н**

б) Фабула приповетке заснована је на анегдоти. **Т Н**

в) Имена појединих јунака имају пренесено значење. **Т Н**

г) Радан је понизан и показује поштовање према професору. **Т Н**

14. Прочитај следећи одломак па одреди која се врста карактеризације у њему запажа.

„Кад се отискоше с обале градске, чича је питао младића: ко је и одакле је, колико је служио, познаје ли овог, оног од својих другова, па ућуташе. Јер млади острвљанин, Јурај Лукеша из Крапна, не бјеше изузетак међу својим земљацима, није био брбљив, ни наклоњен повјерљивости. Сједио је и пушио мирно, гледајући око себе ствари мирне: воду и ваздух.”

- а) језичка карактеризација б) етичка карактеризација
в) социјална карактеризација г) физичка карактеризација

15. Одреди пуно име и презиме аутора и наслов дела из којег потиче наредни одломак.

„Ево сâм то видим
да неки други завичај злочест,
у моме телу војује
супроћ мога умља.”

а) Име и презиме аутора: _____.

б) Наслов дела: _____.

16. Поред сваког имена књижевника напиши број епохе (правца) којег је представник. Назив једне епохе је сувишан.

а) Јаков Игњатовић ____

б) Захарија Орфелин ____

в) Хајнрих Хајне ____

г) Марин Држић ____

д) Теодосије ____

1. средњи век

2. ренесанса

3. барок

4. класицизам

5. романтизам

6. реализам

17. На линији испод текста напиши име књижевника о којем је реч.

Овај стваралац сматра се највећим писцем 17. века у својој средини и једним од највећих поета словенског барока. Писао је поезију и драме, а његова најзначајнија дела су *Сузе сина размешноја*, *Дубравка* и *Осман*.

Пуно име и презиме аутора: _____.

18. Подвуци имена **два** јунака који се **не појављују** у *Ани Карењиној* Лава Николајевича Толстоја.

Алексеј Карењин, Владимир Ленски, Стива Облонски, Алексеј Вронски,
Акакије Акакијевич Башмачкин, Константин Љевин, Кити Шчербатска

19. Заокружи слово испред назива подвученог елемента драмске структуре.

Живка (за време ове сцене она мери и кроји): Не може да се стигне, бога ми! Не прелива нам се, забога, већ једва везујемо крај с крајем.

Савка: А лепа плата.

Живка: Па и није. Док одбијеш порезу, платиш кирију, купиш дрва, тек видиш остану ти чисте шаке. Тешко је данас о плати живети, али овај мој не уме. Не гледа своја посла и своју кућу, него се занео за политику.

Савка: Па јест!

а) сцена б) дидаскалија в) дијалог г) монолог д) реплика

20. Подвуци наслове **два** дела која **нису исприповедана у 1. лицу**.

Данџа, *Вешар*, *Кад су цвећале њикве*, *Глава шећера*, *Живој* и *Њрикљученија*

Тест прегледао: _____

Број бодова: _____